

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 Quomodo peccent qui indigne ea recipiant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Utrum sacramentorum usus sit in præcepto.

Superius in Commentario articuli quarti, quaestionis sexagesimæ quintæ, duplicem necessitatem sacramentorum distinximus: medij videlicet, & præcepti, priorem ibi explicauimus, posteriorem vero in hunc locum remisiuimus. Quia vero præcepta dantur de actibus in particulari seu in specie, hic vero de sacramentis in genere disputamus, pauca possunt de huiusmodi necessitate proueniente ex præcepto in genere dici.

Obligatio præcepti duplici.
Breuiter ergo aduertendum est: duplicem posse intelligi obligationem præcepti: vna est per se, altera per accidens seu propter aliud. Prior est, quando sacramentum absq[ue] alio extrinseco sine propter suam utilitatem seu effectum, præceptum est, quomodo est necessarium confiteri semel in anno, aut communicare in Paschate: posterior obligatio intelligi potest, si contingat usum sacramenti esse necessarium ad extrinsecum finem, vt verbi gratia, ad vincendam tentationem, vel vitandum scandalum, vel subueniendum proximis, aut aliquid huiusmodi.

De sacramentorum usu, dicuntur quibusdam manere iure præceptum.
Dicendum est ergo primo, Sacramentorum usum, tam diuino iure, quam Ecclesiastico præceptum esse. Hac assertio eodem fere modo explicanda est, quo necessitatem medij declarauimus. Non est ergo intelligenda distributiue, sed indefinite: non enim nunc definire volumus quaestionem illam, an omnia sacramenta præcepta sint diuino iure vel Ecclesiastico, quæ in quibusdam clara est: in aliis magnam habet difficultatem. De Baptismo enim certa res est, impositum esse illius præceptum omnibus adultis, qui soli sunt præcepti capaces: & eadem certitudo est de sacramento penitentiae, respectu eorum, qui post Baptismum mortaliter peccauerunt, nam vtrumq[ue] ex his sacramentis, est medium necessarium ad salutem: at vero præcepta potissimum dantur de his medijs necessarijs, vel potius ipsamet necessitas medij in huiusmodi actibus aduictorum, necessario supponit præceptum, vt supra tetigimus. Et hoc satis effert ad veritatem conclusionis positæ: quia vt indefinite verum sit, usum sacramentorum esse in præcepto, satis est, quod aliqua sacramenta sint in præcepto. Vtra hæc vero certum etiam est, usum Eucharistiæ esse in præcepto, & de Ecclesiastico quidem, de fide est: de diuino autem res est controuersa: quamuis probabilior sit sententia, quæ id affirmat. De Confirmatione vero & Extrema vnctione, vtrumq[ue] est dubium: vt suis locis tractabimus. Tandem de Ordine, & Matrimonio constat, non esse data præcepta, quæ singulos obligent regulariter aut moraliter loquendo: quia hæc sacramenta nec singulis necessaria sunt, nec propter utilitatem singulorum sunt per se instituta: est tamen in Ecclesia præceptum, communitatē obligans, ne in ea desint sacerdotes: nec Christiana coniugia, ad conseruandam ipsam Ecclesiam necessaria. Atque ex his potest facile reddi generalis ratio conclusionis: nam sacramenta instituta sunt à Christo, vt animarum medicinæ, & remedia valde necessaria ad salutem fidelium, & conuenientem totius Ecclesiæ gubernationem: ergo oportuit illis adiungi præceptum.

Obligatio ad usum sacramentorum sepe potest ab obligatione abstrahi.
Dico secundo: Huiusmodi sacramentorum usum sepe posse cadere sub obligationem ex fine vel circumstantia extrinseca, etiam tunc, quando proprium sacramentorum præceptum non obligat. Probatur: quia licet sacramenta habeat proprios & quasi intrinsecos fines, propter quos præcipi possunt, tamen etiam possunt esse valde utilia, vel moraliter necessaria ad alios fines per accidens occurrentes: ergo potest in ea cadere obligatio, quasi extrinseca, seu per accidens. Exemplis res facile declaratur: nam fieri potest, vt aliquis tentatione aliqua vrgente, teneatur ad illam vincendam vel confiteri, aut

communicare, si diuturna experientia moraliter certus sit, solere se à tentatione superari, quando huiusmodi remedium omittit. Item ad communionem dandam proximo in necessitate existenti, potest obligari sacerdos, vt Eucharistiam conficiat: & consequenter, vt ipse communique. Quod si conscientiam peccati mortalis habeat, ex consequenti obligabitur confiteri, & sic de alijs. Ex quibus exemplis intelligere licet, hanc obligationem, quam per accidens vocamus, oriri ex illa virtute, ad quam pertinet actus, propter quem usus sacramenti existimatur necessarius, vt si sit ad vincendam tentationem libidinis, erit obligatio ex castitate: si ad subueniendum proximo, erit ex charitate: & frequentius oritur hæc obligatio ab hac virtute, quæ vniuersalis est. Interdum vero, licet raro, potest oriri ex iniustitia, vt in parocho, qui tenetur Missam facere, vt omittam obligationem valde extrinsecam, quæ ex voto oriri potest. Denique hinc etiam intelligitur, quando obligatio recipiendi sacramentum est huius posterioris generis, omisionem eius non esse speciale peccatum religioni sacramentorum contrarium: quale erit, quando omittitur proprium præceptum sacramenti, sed esse peccatum vel circumstantiam peccati contrarij illi virtuti, vnde orta est obligatio, vt si orta est ex necessitate vincendi tentationem carnis, omisionem sacramenti habebit malitiam castitati contrariam: quia vel ea occasione homo lapsus est, vel morali periculo se exposuit: si vero ratio obligationis fuit proximi necessitas, omisionem eius erit contra misericordiam. Atque in his casibus & similibus, omisionem hæc non est peccatum distinctum ab illo, quod contrarium est virtuti, vnde obligatio oritur: sicut in simili dictum est, disputatione præcedenti sectione tertia.

SECTIO II.

Utrum grauius peccent, qui sacramenta indigne recipiunt.

In modo recipiendi sacramenta duo possunt considerari. Vnum est ex parte ipsius sacramenti, scilicet, quod vere, integre, & cum debitis circumstantiis fiat: aliud est, ex parte effectus sacramenti: & consequenter ex parte dispositionis suscipientis, quæ ad effectum est necessaria.

Dicendum est ergo primo, hominem, qui sacramentum suscipit, obligari ex præcepto ad exhibenda ea omnia, quæ ex parte illius necessaria sunt ad valorem & substantiam sacramenti: & ad eas etiã circumstantias, quæ vel ex natura rei, vel speciali Ecclesiæ præcepto necessariae sunt ad decentem modum recipiendi sacramentum. Tota hæc conclusio est fere ex terminis euidentis. Et prior quidem pars constat ex dictis in simili de obligatione ministris. Nam cooperatio suscipientis est in suo genere necessaria, vt sacramentum fiat: ergo tenetur ipse adhibere suum concursum necessarium, alioqui nõ esset sacramenti susceptio, sed illusio & irritio sacramenti, grauisq[ue] & iniuriosa Ecclesiæ deceptio. Hic autem concursus generalis omnibus sacramentis est, quod recipiens habeat intentionem debitam formalem, vel virtutalem recipiendi sacramentum: tenetur ergo ex præcepto illam habere, & grauius peccaret, si absq[ue] tali voluntate accederet. Deinde huc spectat, vt nullus accipiat sacramentum, cuius est incapax: vt si foemina veller ordinari, aut Professus, vel Ordinatus in facris, vxorem ducere, aut homo sanus vngi. Nam in his & similibus casibus sit speciale peccatum sacrilegij contra reuerentiam debitam sacramento. Præterea, quando recipiens adhibet aliquem concursum actiuum, ex vi huius obligationis, tenetur ita illam exhibere, vt sacramentum fiat, vt in sacramento Penitentiae debet integre confiteri, & cum dolore: in sacramento Ordinis debet tangere calicem, verbi gratia, &

Cuius generis sit talis obligatio, & eius omisionem.

Quæ necessaria sunt ad substantiam sacramenti, & ad decentem modum recipiendi, adhibere tenetur recipiens.

tia, & nunc in sacramento Matrimonij tenetur non exhibere consensum, nisi coram parcho & testibus. Posterior pars per se etiam satis clara est. Nam supposita sacramenti sanctitate & religione, ipsa ratio naturalis dicit esse decenter, & cum debita veneratione suscipiendum. Leges autem Ecclesiasticæ, quæ ad ritum sacramentorum pertinent, quamuis precipue ad ministros attineant, interdum vero recipientes per se obligant, vt verbi gratia: quod ieiuni communicent, & si quæ sunt similes. Imo præcepta, quæ de his ritibus ministris imposita sunt, possunt quodammodo redundare in recipientes, quatenus non debent sacramenta suscipere, nisi à ministris, qui debito modo & seruato Ecclesiastico ritu ea dispensent, quamuis hæc obligatio ea solum ratione possit recipientes obligare, quia tenentur participare nec communicare alieno peccato, nec ministrum ad peccandum inducere: quia per se & directe hæc cura ad eos non pertinet: & ideo de hac obligatione iudicandum erit iuxta principia & regulas, quas disputatione sequenti trademus.

Suscipiens sacramentum debet esse ita dispositus, vt sit capax effectus principalis.

Dico secundo, recipientes sacramentum tenetur ita dispositus ad illud accedere, vt sit capax principalis effectus eius, qui est gratia sanctificans: cui effectui obicem ponere, semper est peccatum mortale, nisi propter ignorantiam inuincibilem aliquis excusetur. Conclusio est cetera ex communi Theologorum doctrina, & vniuersali Ecclesiæ consensu. Quod enim ait Paulus de Eucharistia I. ad Cor. II. Qui indigne manducat & bibit, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini. Ad omnia sacramenta applicari potest. Nam qui indigne illa sumit, non diiudicat inter ea & elementa vacua & egena. Atque hinc sumitur ratio conclusionis. Prima, quia cum hæc sacramenta sine instituta, vt sunt efficacia gratiæ signa, qui illa recipit, ponendo obicem huic effectui, quantum in se est, inanem & falsam reddit eorum significationem: & ideo graue sacrilegium committit. Secunda, quia sancta debent sancte tractari: & ideo si in dante hæc sacramenta gratia postulatur, multo magis in recipiente: quia propinquius, & (vt ita dicam) intimius concurrat ad sacramentum, cum ipsi quodammodo adhareat, & in ipso recipiatur.

Gratia non est in omnibus sacramentis dispositio necessaria.

Sed obseruanda sunt nonnulla circa hanc doctrinam. Primum enim non dixi teneri, qui sacramentum recipit, ad accedendum in gratia, sed ad accedendum ita dispositum, vt effectum gratiæ possit recipere: quoniam dispositio gratiæ non est in omnibus sacramentis ex præcepto necessaria: nam illa, quæ instituta sunt ad dandam primam gratiam, quæ dicuntur sacramenta mortuorum, scilicet, Baptismus, & Pœnitentia, non prærequirunt gratiam, vt dispositionem, quia non debent necessario præsupponere effectum ad quem ordinantur. Solum ergo requirunt talem animi dispositionem, seu dolorem de peccatis, qui ad obicem gratiæ tollendum sufficit: & tunc non dicitur proprie aliquis recipere sacramentum in peccato mortali, quia licet toto antecedenti tempore sit in eo statu, tamen in instanti, in quo sacramentum consummatur, ac perfecte recipitur, ipse recipientes iustificatur, & significatio sacramenti vera efficitur. In aliis verò sacramentis viuorum, quia per se ordinantur ad gratiam augendam, roborandam, ac iuuandam, ideo prærequirunt gratiam, & illa dispositio est ex præcepto necessaria, vt non ponatur obex effectibus talium sacramentorum. Quæ doctrina sumitur ex D. Tho. infra q. 79. art. 3. ad 2. & q. 30. art. 4. ad 2. & in singulis fere sacramentis ex professo declarabitur. Secundo locutus sum de effectui gratiæ sanctificantis. Quia licet sacramenta habeant alios effectus illis obicem ponere, licet interdum possit esse aliqua culpa: tamen per se loquendo ac secluso contemptu, non est peccatum mortale, vt verbi gratia, Baptismus præter effectum gratiæ, habet

alium remittendi totam pœnam: cui ponet aliquis obicem, si accedat cum complacentia aliquorū peccatorum venialium, in quo tamen non peccabit mortaliter. Similiter actualis deuotio est effectus Eucharistiæ, cui ponet quis obicem, si ad communicandum imparatus & distractus accedat: non tamen peccabit mortaliter, dummodo accedat sine conscientia alterius peccati mortalis, & sic de alijs. Et ratio est, quia per huiusmodi obicem simpliciter non redditur falsa significatio sacramenti, cum sacramentū vere efficiat gratiam, quam significat: nec recipitur in subiecto indigno cum sit per gratiam sanctificatam. Igitur si aliqua intercedit irreuerentia, leuis est culpa. Omitto effectum characteris: quia huic non potest recipiens obicem ponere, si velit sacramentum verum accipere, & ideo obligatio non ponendi obicem huic est ceteri non est distincta ab obligatione habendi debitam intentionem suscipiendi sacramentum: de qua præcedenti sectione dictum est. Atque eadem ratio est de quibusdam alijs effectibus, qui vel non pendunt ex speciali dispositione recipientis, præter statum gratiæ, vel non statim dantur, sed temporibus opportunis, vt sunt verbi gratia, sanitas corporis in Extrema Vnctione, actuale auxilium in Confirmatione, Matrimonio, aut Ordine: & similes ad quos vix cognoscitur, quæ sit dispositio necessaria ex parte recipientis, aut quando, vel quomodo illis ponatur obex.

DISPUTATIO XVIII.

De obligatione non cooperandi indigne danti, vel recipienti sacramentum.

Attenu diximus de absoluta obligatione dantis & recipientis sacramentum: nunc superest dicendum de respectiva, quæ oriri potest in ministro ex praua dispositione petentis sacramentum: vel e conuerso: in eo qui suscepturus est sacramentum ex praua dispositione illius, qui est daturus. Quæ obligatio ad eam reducitur, quæ vnusquisque tenetur non communicare alienis peccatis, seu hereticorum particeps. Et ideo disputationem hanc subdico titulo proposui, sub quo possunt alie persone comprehendere præter dantem & recipientem sacramentū. Nam possunt alij inducere vel cooperari ad indigne dandum, vel recipiendum sacramentum. Nihilominus tamen nihil est quod circa alias personas immoremur: quia vel rarissime peccare possent, in hac cooperatione, vel si aliquando peccant, est, quatenus aliquo modo inducunt ad malum, quorum culpa vel obligatio ex regulis generalibus de charitate & scandalo mensuranda est, & quæ dicemus de recipiente sacramentum, poterunt fere ad alias personas applicari, seruata proportione, vt in sequentibus explicamus. Dicemus ergo prius de suscipiente, quoniam materia frequentior est & vniuersalior: postea vero de ministrante.

SECTIO I.

Vtrum teneantur omnes non suscipere sacramenta ab iniquis ministris: & quomodo in hoc peccare possint.

Suppono primo, neminem posse sacramentum petere ab eo, qui non potest rite & valide dare. Probatur aperte, quia si quis petit sacramentum ab eo, qui omnino non potest illud conficere, vt si quis absolui petat à Sacerdote, qui iurisdictionem non habet, dupliciter peccat. Primo, quia inducit ad actū sacrilegij. Secundo, quia ipsa susceptio ficti sacramenti in se est mala, & contra rectam rationem, vt supra ostensum est. Et ideo velle seu procurare illam per se est peccatum, præter inductionem, seu cooperationem ad peccatum alterius. Quapropter non solum committitur hoc peccatum, quando sacra-